

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 2. juna 2016. godine
Ref. br.:RK944/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KIo1/15

Podnosilac

Fahredin Gashi

**Ocena ustavnosti presude br. Pml. Kzz 157/2014
Vrhovnog suda Kosova od 2. oktobra 2014. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Fahredin Gashi sa prebivalištem u Štimlju (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Tahir Rrecaj, advokat sa sedištem u Prištini, Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Pml. Kzz 157/2014 Vrhovnog suda Kosova od 2 oktobra 2014. godine i shodno tome, presudu PARK 1175/2012 Apelacionog suda Kosova od 10. marta 2014. godine i presudu P. br. 371/2010 Okružnog suda u Priština od 23. novembra 2011. godine.
3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 3. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Pml. Kzz 157/2014 Vrhovnog suda Kosova od 2. oktobra 2014. godine.
5. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena presuda u suprotnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 2 Protokola VII Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP) i članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (UDLJP), kao i članom 14. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 9. januara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KIO1/15 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom KSH. KIO1/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Artta Rama-Hajrizi.
9. Dana 27. marta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje.
10. Istog datuma, Sud je dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova, državnom tužiocu Kosova i Specijalnom tužilaštvu Kosova.
11. Dana 1. aprila 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo punomoćje.
12. Dana 5. maja 2015. godine, glavni državni tužilac Republike Kosovo je dostavio odgovor Sudu na zahtev podnosioca.

13. Dana 6. maja 2015. godine, Sud je dostavio kopiju podneska glavnog državnog tužioca podnosiocu zahteva.
14. Dana 1. jula 2015. godine, odlukom KSH. KIo1/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, čiji je mandat u Ustavnom sudu okončan 26. juna 2015. godine.
15. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

16. Dana 15. juna 1999. godine u selu Varigovce, u opštini Lipljan, S. G. je ubijen dok je spavao u svojoj kući. Podnosilac zahteva je potom osuđen za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva zbog ubistva S. G. u pratnji N. B.
17. Dana 23. novembra 2011. godine, podnosilac zahteva je osuđen od strane Okružnog suda u Prištini (presuda P. br. 371/10) za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članova 22. i 142. Krivičnog zakona SFRJ, člana 3 koji je zajednički za Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i člana 4 Protokola II od 8. juna 1977. godine uz Ženevske konvencije. Sud je osudio podnosioca zahteva na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 18 (osamnaest) godina zatvora, u koju je trebalo da se uključi vreme provedeno u kućnom pritvoru od 14. jula 2010. godine do 18. avgusta 2010. godine i u sudskom pritvoru od 19. avgusta 2010. godine.
18. Što se tiče svedočenja lica koje je saoptuženo sa podnosiocem zahteva, odnosno svedoka saradnika N.B, Okružni sud je izvršio detaljne i eksplicitne nalaze.
19. Dana 16. maja 2012. godine, branilac podnosioca zahteva je izjavio žalbu protiv presude tada nadležnom drugostepenom sudu, Vrhovnom sudu Kosova, na osnovu: (i) bitnih povreda odredaba krivičnog postupka (član 403. stav 1 podstav 12 i stav 2 Zakonika o krivičnom postupku Kosova-2004 (u daljem tekstu: ZKPK), (ii) pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (član 405. stav 3 ZKPK), (iii) povrede krivičnog zakona (član 404, stav 1 podstav 4 ZKPK u vezi sa članom 2. stav 2 Krivičnog zakona Kosova-2004 (u daljem tekstu: KZK)) i (iv) odluke o krivičnoj sankciji (žalbom se ne poziva ni na jedan član KZKP). U ovom kontekstu, branilac predlaže da se žalba usvoji, osporena presuda preinači u obliku u kojem se podnosilac zahteva osloboda od svih optužbi ili alternativno, da se presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu.
20. Dana 10. februara 2014. godine, Apelacioni sud je, sada nadležni drugostepeni sud, održao sednicu da sasluša argumente branioca, podnosioca zahteva i tužioca u vezi sa žalbom protiv presude.
21. Dakle, Apelacioni sud je delimično usvojio žalbu izjavljenu u korist podnosioca zahteva i smanjio kaznu sa 18 (osamnaest) na 14 (četnaest) godina zatvora.

22. Razmatrajući odluku i presudu Okružnog suda, Apelacioni sud je izvršio detaljne i eksplicitne nalaze u pogledu verodostojnosti svedoka saradnika N.B i dovoljnosti dokaza u ovom predmetu.
23. Dana 5. juna 2014. godine, branilac podnosioca je podneo zahtev Vrhovnom sudu Kosova za zaštitu zakonitosti protiv presude Apelacionog suda i presude Okružnog suda u Prištini na osnovu: (i) povrede krivičnog zakona (član 404, stav 1 podstav 4 ZKPK u vezi sa članovima 22. i 142. KZK) i (ii) bitne povrede odredaba krivičnog postupka, član 403, stav 1, podstavovi 3, 8 i 12, i stav 2 ZKPK).
24. Dana 2. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Pml. Kzz 157/2014 potvrdio osudu podnosioca zahteva za ratne zločine protiv civilnog stanovništva, dok je preinačio presudu Apelacionog suda kako bi se uključilo i obračunalo u izreci i vreme koje je proveo u kućnom pritvoru od 14. jula 2010. godine do 18. avgusta 2010. godine i u sudskom pritvoru od 19. avgusta 2010. godine.
25. Vrhovni sud je prilikom razmatranja zahteva podnosioca za zaštitu zakonitosti, pažljivo ocenio pravičnost sudskog postupka i izvođenje dokaza i utvrdio da je bilo dovoljno dokaza da podrže presudu i da je sudski postupak bio pravičan.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava u skladu sa članovima 24. i 31. Ustava, članom 6. i članom 2 Protokola VII EKLJP, kao i članom 14. MPGPP povređena od strane redovnih sudova Kosova u presudi od 23. novembra 2011. godine, kojom je proglašen krivim za ratne zločine protiv civilnog stanovništva.
27. On posebno tvrdi da mu je uskraćeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, iz sledećih razloga:
 - a. potvrđivanje optužnice je izvršeno bez održavanja sednice za potvrđivanje optužnice,
 - b. nedostatak obrazloženja u sudskoj odluci i presudi
 - c. povreda načela kontradiktornosti
 - d. povreda bitnih odredaba Zakonika krivičnog postupka,
 - e. prisustvo drugog optuženog tokom saslušanja podnosioca u postupku,
 - f. povreda principa jednakosti oružja,
 - g. povreda principa *in dubio pro reo*,
 - h. neizvođenje predloženih dokaza,
 - i. održavanje sednice bez obzira na zdravstveno stanje/duševno stanje podnosioca,
 - j. nepotpuno razmatranje žalbe,
 - k. zasnivanje presude samo na izjavama svedoka saradnika i
 - l. nije primio pismenu presudu u razumnom vremenskom periodu
28. Podnosilac zahteva traži od Suda da:
 - a. zahtev podnosioca zahteva utvrdi kao prihvatljiv;

- b. U skladu sa Pravilom 39 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova, naloži održavanje sednice saslušanja; i
- c. Utvrdi kršenje individualnih prava podnosioca zagarantovanim u članu 24 i 31 Ustava Republike Kosova; članu 6 Evropske konvencije za ljudska prava; članu 10 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima; članu 14 Međunarodne konvencije o građanskim i političkim pravima, kao rezultat povreda od strane Specijalnog tužilaštva Republike Kosova, Okružnog suda u Prištini, Apelacionog suda Kosova i Vrhovnog suda Kosova.

Odgovor glavnog državnog tužioca

29. *„Državni tužilac tvrdi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove propisane članom 48. Zakona i pravilom 29, stav 2, tačke (e), (f) i (g) Poslovnika. Državni tužilac tvrdi da je potpuno nejasno koju sudsku odluku osporava podnosilac pred sudom. U zahtevu se ne govori ništa po pitanju ustavnih prava i sloboda za koje podnosilac tvrdi da su povređena. Podnosilac zahteva nije pružio jasne i sažete podatke o činjenicama u osnovi i pokazao uzajamnu povezanost između tih činjenica i navodne povrede. Konačno, državni tužilac tvrdi da ne postoji olakšica navedena u zahtevu“.*

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. 7 Ustava, koji predviđa:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

32. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

33. Pored toga, Sud uzima u obzir pravila 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika, koja glase:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključí:

- (a) da zahtev nije *prima facie* opravdan, ili
- (b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
- (c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagwarantovanih Ustavom, ili
- (d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.”

34. Sud primećuje da se tvrdnje podnosioca zahteva, pre svega, odnose na način na koji su dokazi predstavljeni od strane svedoka saradnika N.B. izvedeni. Podnosilac zahteva smatra da svedok saradnik nije verodostojan i da nije bilo dovoljno drugih dokaza da potkrepe ovaj iskaz. Podnosilac zahteva tvrdi da sudovi nisu adekvatno ispitali verodostojnost svedoka saradnika prilikom donošenja svojih presuda i nisu uzeli u obzir njegove argumente kako bi se utvrdila verodostojnost.

35. Sud se poziva na član 31. Ustava koji, *inter alia*, navodi:

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

[...]”.

36. Sud se poziva i na član 6. EKLJP koji, *inter alia*, navodi:

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona [...]

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

[...]

d. da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispituju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;

[...].

37. Sud podseća da se član 31. Ustava i član 6. EKLJP, koji se odnose na pravo na pravično suđenje, u suštini bave time da li je podnosiocu zahteva pruženo dovoljno mogućnosti da se izjasni o svom slučaju i ospori dokaze koje smatra lažnim. Pravo na pravično suđenje koje je sadržano u Ustavu i EKLJP se ne odnosi na pitanje da li su domaći sudovi doneli pravičnu ili pogrešnu odluku u pogledu utvrđivanja činjenica ili zakona.
38. Sud smatra da kako bi saznali da podnosilac zahteva nije dobio pravično suđenje u skladu sa članom 31. Ustava ili članom 6. EKLJP, mora da utvrdi da odluka i presuda Vrhovnog suda i nižestepenih sudova nisu obrazložene. Pored toga, Sud bi morao da utvrdi da svedočenje svedoka saradnika nije bilo dovoljno potkrepljeno, kako bi se ono smatralo dovoljno verodostojnim da podrži van razumne sumnje, odluku i presudu.
39. Sud podseća da ukoliko osuđujuća presuda nije obrazložena, postoji pretpostavka da okrivljeni nije dobio pravično suđenje. Sud, takođe, primećuje da osuđujuća presuda ne može da se zasniva samo na nepotkrepljenom svedočenju svedoka saradnika.
40. Međutim, ovaj Sud ne može da zameni svoju presudu presudom Okružnog suda u odnosu na ono šta su dokazi pokazali u slučaju podnosioca zahteva. Da bi se utvrdilo da je došlo do ustavne povrede prava na pravično suđenje u ovom slučaju u odnosu na dovoljnost dokaza, ovaj Sud bi morao da utvrdi da je ne samo obrazloženje Okružnog suda, već i ono Apelacionog suda i Vrhovnog suda u odnosu na potkrepljivanje svedočenja svedoka saradnika, bilo toliko pogrešno da nije bilo potkrepljeno i da njihove presude nisu bile obrazložene.
41. Ovaj sud ne može da donese taj zaključak u ovom slučaju. U stvari, Okružni sud, Apelacioni sud i Vrhovni sud su dali detaljne činjenične zaključke u vezi sa kredibilitetom svedoka saradnika i dodatnim potkrepljujućim dokazima u prilog odluci o kazni da je dokazano da je podnosilac zahteva kriv van razumne sumnje za ratne zločine protiv civilnog stanovništva.
42. Stoga, Sud zaključuje da ova tvrdnja treba da se odbije kao neprihvatljiva.
43. Što se tiče navodnih povreda Zakonika o krivičnom postupku, principa jednakosti oružja, navodnog propusta Okružnog suda da prizna određene predložene dokaze, odbijanja suda u odbrani alibija podnosioca zahteva i toga da podnosilac nije primio pismenu presudu o krivici u roku propisanim Zakonikom o krivičnom postupku, podnosilac zahteva nije uspeo da pokaže kako je bilo koja od ovih navodnih povreda, ako su se desile, rezultirala povredom njegovog ustavnog prava na pravično suđenje. Stoga, ove navode takođe treba odbaciti kao neprihvatljive.

44. Što se tiče toga da li su navodni zdravstveni problemi podnosioca zahteva mogli da mu uskrate pravo da efikasno pomogne advokatu u svojoj odbrani tokom suđenja, Sud primećuje da nema dokaza da su podnosilac zahteva ili njegov advokat ikada formalno i blagovremeno pokrenuli to pitanje pred Okružnim sudom pre ili tokom suđenja. Nema ni dokaza da je podnosilac zahteva imao toliko zdravstvenih problema da nije mogao da pomogne svom advokatu u pripremi adekvatne odbrane tokom suđenja.
45. Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane Vrhovnog suda. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava. Uloga Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).
46. U ovom slučaju, Sud nije utvrdio da su relevantni postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, EKLJP odluka u vezi sa prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).
47. Stoga, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju kako su i zašto njegova prava i slobode, zaštićene Ustavom, povređene osporenom odlukom.
48. Sud zaključuje da je zahtev podnosioca na ustavnim osnovama očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) d) Poslovnika, na sednici održanoj 15. marta 2016. godine

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za javnom raspravom;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah

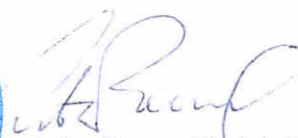
Sudija izvestilac

Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi